

OVER HET VOORKOMEN VAN *PSEUDUNIO* IN DE LEVANT

door

H.K. Mienis

Slechts weinigen zijn op de hoogte van het feit dat ook in het Midden Oosten een soort uit het geslacht *Pseudunio* F. Haas, 1910 voorkomt. Ofschoon het een uiterst zeldzame soort schijnt te zijn met een zeer beperkte verspreiding, is zij onder diverse namen beschreven. Gelukkig heeft Falkner (1994) enigszins orde gebracht in de naamgeving van de Unionacea in de Levant. Zijn opvatting betreffende de juiste naam voor de Levantijnse parelmossel wordt hier gevolgd. De oudste naam gaat terug naar Lea (1865) die exemplaren uit het Meer van Homs beschreef als *Unio homsensis*. Nog in hetzelfde jaar gaf Tristram (1865) de naam *U. episcopalis* aan exemplaren uit de rivier de Orontes. Andere synoniemen zijn nog *U. barroisi* Drouët, 1893, *U. barroisi* var. *elliptica* Germain, 1922, *Margaritana syriaca* Pallary, 1929 met de variëteit *ponderosa* en *U. syriaca* var. *minor* en var. *quadrata* Pallary, 1939.

Net als de Europese Rivierparelmossel: *Pseudunio auricularius* (Spengler, 1793), kan de Levantijnse parelmossel *Pseudunio homsensis* (Lea, 1865) heel grote afmetingen bereiken. Pallary (1939: 116) vermeldt een exemplaar van 150 mm lengte en een gewicht van 375 gram. Een verder opvallend kenmerk van deze soort is de kleur van de parelmoer-achtige binnenzijde van de schelp: een schitterend blauw-violet.

Zo te zien is het een soort, die van een klein aantal vindplaatsen bekend is. De volgende, globale verspreiding wordt vermeld in de literatuur: Syrië: rivier de Orontes met de grootste zijrivieren en het Meer van Homs (Lea, 1865; Tristram, 1865; Germain, 1922; Pallary, 1929 & 1939; Schütt, 1983: een deel van de als *Potomida*

littoralis homsensis gedetermineerde exemplaren; Kinzelbach & Roth, 1984 en Schütt, 1987). Libanon: Nahr el-Kébir (Pallary, 1929 & 1939).

In de beide rivieren: de Orontes en de Nahr el-Kébir, zijn nu diverse dammen gelegd, zodat ze niet meer echt stromen. Dit zal waarschijnlijk op de lange duur funest zijn voor de Levantijnse parelmossel. Bovendien heeft het Midden Oosten in de laatste jaren te kampen met een ernstig tekort aan regenval, zodat de toekomst voor *Pseudunio homsensis* er verre van rooskleurig uitziet.

Dit is in het verleden wel anders geweest, want nog in de eerste helft van de twintigste eeuw werd *Pseudunio homsensis* geëxploiteerd voor zijn parels en het mooi gekleurde parelmoer (Pallary, 1929). Ook werden fragmenten van de Levantijnse parelmossel aangetroffen tijdens de opgravingen van het oude Palmyra (Schütt, 1987), hetgeen er op wijst dat deze mossels ook in de oudheid een gewild object waren.

Summary

On the presence of *Pseudunio* in the Levant. Brief notes are given on the nomenclature, distribution and former exploitation of the endangered Levantine pearl mussel *Pseudunio homsensis*.

Literatuur

- Drouët, H., 1893. Unionidae nouveaux ou peu connus. Journal de Conchyliologie, 41 (1): 36-50.
- Falkner, G., 1994. Systematik vorderorientalischer Najaden als Vorstudie zur Bearbeitung archäologischer Funde. In: M. Kokabi & J. Wahl (Eds.): Beiträge zur Archäozoologie und Prähistorischen Anthropologie, 135-162. Stuttgart.
- Germain, L., 1922. Mollusques terrestres et fluviatiles de Syrie. Voyage Zoologique d'Henri Gadeau de Kerville en Syrie (Avril-Juin 1908), 13: 243 pp, 223 plt. J.-B. Baillière et Fils, Paris.
- Kinzelbach, R.K. & G. Roth, 1984. Patterns of distribution of some molluscs of the Levant region. Folia Historico-Naturalia Musei Matraensis, 9: 115-128.
- Lea, I., 1865. Description of six new species of western Asiatic Unionidae. Proc. Acad. Nat. Sci. Philadelphia, 16 (5): 285-286.
- Pallary, P., 1929. Première addition à la faune malacologique de la Syrie. Mémoires de l'Institut d'Égypte, 12: 1-43, plt. 1-3. Cairo.
- Pallary, P., 1939. Deuxième addition à la faune malacologique de la Syrie. Mémoires de l'Institut d'Égypte, 39: 1-141, plt. 1-7. Cairo.
- Schütt, H., 1983. Die Molluskenfauna der Süßwässer im Einzugsgebiet des Orontes unter Berücksichtigung benachbarter Flusssysteme. Archiv für Molluskenkunde, 113: 17-91, 225-228.
- Schütt, H., 1987. The molluscs of the Oasis Palmyra. Beihefte zum Tübinger Atlas des Vorderen Orients, A, 28: 62-72.
- Tristram, H.B., 1865. Report on the terrestrial and fluviatile mollusca of Palestine. Proceedings of the Zoological Society of London, 1865: 530-545.

(Zie voor het adres van de auteur pagina 135)